

Vier je
SPONSORDAG!
- ETHIOPIË -

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1 WERELDORIENTATIE	5
2 BIJBELLES	7
3 TAAL	11
4 MUZIEK	14
5 HANDVAARDIGHEID	16
6 SPORT EN SPEL	20
EXTRA LESIDEEEN	22
BIJLAGEN	24

Foto Voorkant: Huibert van den Bos

INLEIDING

Beste leerkracht,

U sponsort met uw school of klas één of meerdere kinderen via Woord en Daad. Daar willen we u allereerst hartelijk voor bedanken! Door uw sponsoring krijgen kinderen, die opgroeien in grote armoede, weer perspectief en zicht op een hoopvolle toekomst.

Het is vaak een hele uitdaging om uw leerlingen doorlopend betrokken te houden bij uw sponsorkind(eren). Deze lessen willen u daarbij ondersteunen. Door een ochtend of middag speciaal (het land van) uw sponsorkind in het zonnetje te zetten, hopen we de verbinding te versterken. Voor u ligt daarom een aantal lessen over werklanden van Woord en Daad, geschikt om een speciale sponsordag te houden.

De lessen zijn globale opzetten waar u zelf verdieping of vereenvoudiging kunt toepassen om het toe te spitsen voor uw groep. U kunt alle lessen geven, of een gedeelte hiervan. Naast de algemene lessen is er per land een korte intro PowerPoint toegevoegd die gebruikt kan worden tijdens de les wereldoriëntatie.

- Meer informatie over de landen waar Woord en Daad werkt kunt u hier vinden: www.woordendaad.nl/waaraan-wij-werken
- Meer informatie over de onderwijsprojecten in de verschillende landen vindt u hier: www.woordendaad.nl/onderwijs/

Als daar behoefte aan is, komen wij daarnaast op een later moment graag zelf vertellen over het land, de mogelijkheden voor onderwijs enzovoort. Onze collega's stemmen de voorlichting af op het niveau van de groep, dus voor groep 1-8 geschikt. Meer informatie of het aanvragen van een presentatie kan via presentatie@woordendaad.nl.

We waarderen het erg als u, nadat u (een gedeelte van) de lessen gegeven hebt, ook daadwerkelijk in actie komt met uw leerlingen. Er is voor de projecten en programma's van Woord en Daad voor goed christelijk onderwijs wereldwijd, jaarlijks een groot bedrag nodig. Maak gebruik van onze gratis kant en klare actiematerialen zoals de klus- en muntkaart, de bouwplaat, de sponsorlijst en laat u inspireren door onze actietips. Meer informatie over onze projecten: www.woordendaad.nl/projecten. Aanvragen van materiaal kan via info@woordendaad.nl.

Geld kan overgemaakt worden naar Stichting Woord en Daad te Gorinchem, IBAN: NL64RABO 0385487088, o.v.v. de schoolnaam en plaats of gebruik het actiegeld om het sponsorgeld voor uw sponsorkind(eren) sneller te sparen.

We wensen u veel plezier toe met het gebruik van de lessen en mogelijk het organiseren van een actie voor Woord en Daad. Wij vinden het erg leuk om te horen wat u van de lessen vond.

Heel veel succes!

Team Basisscholen

Ineke, Lisette en Willemien

UITLEG SYMBOLEN

Om de handleiding overzichtelijk te houden is er gewerkt met verschillende symbolen. Hieronder zijn de symbolen uitgelegd met betekenis:

Symbool	Betekenis
	Gesprek en uitleg
	Opdracht voor de leerlingen
	Interactief spel of puzzel
	Creatieve opdracht
	Het kijken van een filmpje
	Activiteit

1 WERELDORIËNTATIE

Start na de dagopening direct met de les wereldoriëntatie. Dit vormt namelijk de basis voor heel de dag. De leerlingen bouwen bij de andere lessen voort op datgene wat hier geleerd is. De leerlingen zijn tijdens deze les voornamelijk aan het luisteren en kijken.

DOEL

De leerlingen weten wat de belangrijkste kenmerken van het gekozen land. Hierbij komen de volgende aspecten aan bod: vlag, taal, cultuur, godsdienst en het landschap, onderwijs.

LESDUUR: 45 minuten

BENODIGHEDEN:

- PowerPoint presentatie Ethiopië, zie ook blz. 30

Intro

Onderbouw: Vertel de leerlingen dat ze in een vliegtuig stappen en naar het gekozen land vliegen zet eventueel de stoelen in busvorm, om een vliegtuig na te bootsen. Neem samen een paar bochten en hobbels, stijgt en daalt, en kom in de stemming van de verre reis.

Midden-/bovenbouw: Maak op het bord een groot woordweb. Binnen in het web komt het land: Ethiopië. Vraag de leerlingen om de beurt om iets op te schrijven. Waar denken ze aan? Probeer het woordweb zo ver mogelijk uit te breiden.

Zoek het land op via Google Earth. Wat valt kinderen op?

Laat het volkslied horen > YouTube, zoekwoord: Ethiopië, of zie PowerPoint.

Kern

Laat de PowerPoint presentatie zien. Vertel allereerst heel kort informatie over het land. Deze informatie is o.a. te vinden op www.woordendaad.nl/waaraan-wij-werken. Kijk ook eens op www.landenweb.nl. Vertel iets over het aantal inwoners en waar het land op de wereldkaart ligt.

Denk bij het bespreken vooral aan de cultuur, godsdienst en het landschap.

Sluit af met een stukje over het onderwijs in het land. Info over het christelijk onderwijs per land via Woord en Daad is te vinden op www.woordendaad.nl/onderwijs/ en dan doorklikken naar Ethiopië.

Afsluiting

Kijk als afsluiting terug naar het woordweb wat aan het begin van de les gemaakt is. Komen de dingen overeen die daarin zijn opgeschreven met wat in de les aan de orde gekomen is? Vraag de leerlingen nu een leerdoel op te schrijven voor deze dag. Wat willen zij nog meer te weten komen over het land? Schrijf dit op een groot vel en hang dit voor in de klas op.

Websites

Op een site als www.schooltv.nl of www.samsam.net zijn via de zoekfunctie vaak korte, informatieve filmpjes per land te vinden. Check altijd wel eerst even of het bij het niveau van uw leerlingen en de identiteit van uw school past.

2 BIJBELLES

GELIJKENIS VAN DE BARMHARTIGE SAMARITAAN

Lukas 10:25-37

DOEL

- De kinderen weten wie hun naaste is en hoe ze met hun naaste om moeten gaan.
- De kinderen denken na over de manier hoe zij hun naaste (dichtbij en ver weg, in oorlogs- en geweldsgebieden, of gebieden van grote armoede) kunnen helpen.
- De kinderen leren dat het in dit leven gaat om wat jij doet, niet om wie je bent of wie de ander is.

LESDUUR: 45 minuten

BENODIGHEDEN:

- Bijbel

VERWERKING:

- kleurplaat, zie blz. 25

Bordschets

Voor wie ben ik een naaste?

Achtergrondinformatie

Het spreken in gelijkenissen (parabels) was voor Jezus een volkomen natuurlijke manier van spreken, en was kenmerkend van zijn stijl van leren. Aan het begin van het Evangelie naar Markus – nadat Jezus maar net begonnen was met zijn bediening – staat dat Jezus ‘alleen in gelijkenissen tot het sprak’. Het moet ons duidelijk zijn dat, wanneer we het denken van Jezus zelf willen begrijpen, we geen beter studieobject kunnen vinden dan zijn gelijkenissen. Wij mogen deze gelijkenissen bestuderen met een open verstand en hart - open om te leren en open om vreugde toe te laten.

Intro

We gaan luisteren naar een verhaal wat Jezus zelf heeft verteld. Ook wij kunnen wat leren van dit verhaal. Het gaat over een man die langs de kant van de weg ligt. Hij is overvallen door rovers en heeft hulp nodig. Zou iemand hem willen helpen? Nee, niet iedereen.

Brugzin

Je hoort in deze vertelling dat een wetgeleerde aan Jezus vraagt wie zijn naaste is. Aan het einde van de vertelling vraag ik of jullie weten wie jouw naaste is, maar ook voor wie jij een naaste kan zijn.

Vertelling

Er komt een man naar Jezus toe, een wetgeleerde. Hij wil Jezus iets vragen, een lastige en

gemene vraag. Hij wil Jezus verzoeken. Hij vraagt: 'Jezus, wat moet ik doen om in de hemel te komen? De wetgeleerde vraagt dit niet omdat hij het niet weet, maar hij wil kijken of Jezus wel echt iets weet.

Jezus antwoordt hem en zegt: 'Wat staat er in de wet geschreven?' Jezus maakt er een leergesprek van. Iedereen kan in de Bijbel lezen hoe je moet leven en lief hebben. De wetgeleerde weet dit erg goed.

De man antwoordt en zegt: 'Hebt de Heere uw God lief met heel uw hart en ziel, met al uw krachten en verstand. En houd ook van je naaste net zo veel als van jezelf'. Toen zei Jezus: 'Je hebt goed geantwoord. Doe dat, en u zult leven'. Maar juist daar had de man nog een vraag over. 'Jezus, wie is mijn naaste?' Over wie je naaste was waren nog best wat discussies. Naaste betekend oorspronkelijk iemand met wie je omgang hebt. Meestal werden geloofsgenoten hier onder gerekend. Maar Jezus gaat deze discussie helemaal niet aan. Hij neemt als voorbeeld een onbesneden Samaritaan die zijn hart volgt en zijn volle plicht doet. Als antwoord geeft Jezus een verhaal. Voor mensen is het soms moeilijk om echt lief te hebben, Jezus probeert ons kracht te geven door een gelijkenis te vertellen.

Er was eens een man die ging op reis van Jeruzalem naar Jericho. De weg van Jeruzalem naar Jericho is een lange weg 27 kilometer. Op maar een enkel stuk is de weg steil en rotsachtig, een ideale plek voor de rovers. De weg waar hij over moest was erg stil en verlaten. Er waren rosten en in het gebied wonen geen mensen. Terwijl hij langs de kale heuvels en de grote rotsblokken liep kwamen er van achter de struiken ineens rovers op hem af met stokken. Ze sloegen hem bont en blauw, pakte al zijn spullen af en gingen weer weg. Ze lieten hem half dood liggen.

De man kon niets doen en lag daar op de weg. Maar na een poosje hoorde hij voetstappen. Toen de voetstappen wat dichterbij kwamen en hij even opkeek zag hij dat het een priester was. De man dacht, die zal mij vast wel helpen. Maar wat gebeurt er nu? De priester ziet de man wel liggen op de grond, hij ziet ook dat de gewonde man hulp nodig heeft. Maar hij gaat snel aan de andere kant van de weg lopen en gaat er snel voorbij. De gewonde man blijft liggen in de brandende zon. Zou er nog iemand anders langs komen? Zou er nog iemand zijn die hem komt helpen?

Na een tijdje hoort hij weer voetstappen. Ze komen steeds dichterbij. De man kijkt even op en ziet dat er een Leviet aan komt. Een leviet werkt ook in de tempel. Iemand die in de tempel werkt zal hem vast wel helpen. Maar nee, ook de Leviet ziet de gewonde man liggen maar loopt er met een grote boog omheen en gaat ook verder zonder te helpen. Toevallig komt er dan een priester langs. Maar het is niet zo toevallig dat Jezus juist voor deze twee mensen koos. De priester en de leviet hoef je niet te vragen wie hun naaste zijn, zij zullen toch wel helpen?! Daar ligt hij, wat heeft hij een pijn. Zou er nog iemand langs komen, zou er nog iemand zijn die hem komt helpen? Hij ligt er al zo'n tijd.

Na een poosje hoort hij weer voetstappen. Hij kijkt op en ziet een man op een ezel. Als de voetstappen dichterbij komen kijkt hij nog een keertje op om te kijken wie er aan komt. O, wat

schrikt hij. Het is een Samaritaan, een vijand van hem. Die zal hem vast niet helpen, hij zal hem vast uitlachen.

Maar kijk eens, wat gebeurt er nu. De ezel stopt en de Samaritaan stapt af. De man knielt bij hem neer en geeft hem wat water te drinken. Daarna kijkt hij naar zijn wonden en hij verzorgt ze en doet er verband om. Daarna tilt hij de man op en legt hem op zijn ezel. Hij neemt hem mee naar een herberg en zorgt daar nog verder voor hem.

De Samaritanen werden door de Joden nog meer gehaat dan de heidenen. De verhoudingen waren in die dagen erg gespannen. De man heeft meer haast dan de priester en de leviet. Hij is een handelaar en tijd is geld. Voor de Samaritaan was het gevaar voor rovers ook nog eens veel groter, je zou dus verwachten dat hij zeker nu hij daar iemand ziet liggen er snel vandoor zou gaan.

De volgende morgen moet de Samaritaan verder reizen maar hij zegt tegen de baas van de herberg; 'zorg zo goed mogelijk voor hem, ik zal weer terugkomen en alles betalen'.

Als Jezus zijn verhaal heeft verteld vraagt hij aan de man: 'Wie van deze drie denkt u dat de naaste is geweest van de gewonde man, wie is er goed geweest voor de gewonde man? De Priester de Leviet of de Samaritaan?' Nou, dat is nogal een makkelijke vraag he . 'De laatste van de drie, die heeft goed gedaan' zegt de wetgeleerde!

Toen gaf Jezus een moeilijke opdracht: Ga heen, en doe net als hem'. Iets wat wel moeilijk was voor deze geleerde man. Hij wist wel hoe hij moest leven, maar uiteindelijk vond hij het wel moeilijk omdat hij het niet zo graag deed.

Toepassing

Wees niet alleen lief voor mensen waar je van houdt, maar zorg goed voor alle mensen. Dus ook als je ziet wanneer een kind in de problemen zit die jij niet zo leuk vindt. Denk niet: iemand anders helpt hem wel. Nee, Jezus zegt vandaag tegen jou: Wees goed voor alle mensen, ook als het je vriend niet is.

- Voor wie ben jij een naaste of zou jij een naaste kunnen zijn?

Omdat we het hebben over onze naaste, is het belangrijk dat de kinderen voorbeelden bedenken van mensen uit hun eigen omgeving: een (minder populair) klasgenootje, een (eenzame) oudere, de vrouw met de straatkrant bij de supermarkt, enz. Maar zorg voor de 'verre naaste' is net zo belangrijk.

- Is iemand ook weleens een naaste voor jón geweest, zodat jij geholpen werd?

De focus van het verhaal ligt op het geholpen worden, maar ook op het helpen. Ten diepste kunnen wij geen barmhartigheid bewijzen als wij niet eerst barmhartigheid hebben ontvangen.

De vraag is: Wil jij je laten helpen door de Heere Jezus? Wie geholpen is, gaat zelf ook helpen. Niet slaafs, maar als vanzelf. Je beseft het zelf niet eens (Mattheus 25).

Stel je voor dat jij 5 euro vindt. Wat zou jij met dat geld doen?

Maak een top drie met meest voorkomende antwoorden. Bespreek de volgende vragen:

- Heb je weleens iets aan een goed doel gegeven?
- Waarom wel/niet?
- Wanneer zou je dat wel doen?
- Waarom wel/niet?
- Wanneer zou je dat wel doen?

Gebedspunten

- De liefde van de Heere Jezus in ons hart, zodat we Zijn liefde doorgeven aan onze naaste
- Bewaring voor de neiging om onszelf op de voorgrond zetten in wat we doen en denken.
- Leren onszelf weg te cijferen, om nederig en dienstbaar te zijn aan anderen, om geduld met hen te hebben en vriendelijk voor hen te zijn (zoals de Heere Jezus Zelf dat was).
- Hart voor onze naaste, ver weg en dichtbij. Ook als het onze vriend niet is. Concreet: meelevens/medelijden met mensen, die het moeilijk hebben:
  - Uitdelen van ons bezit (geld, kleding, voedsel) aan de armen;
  - Een karweitje doen voor mensen die oud of ziek zijn;
  - Luisteren naar/een praatje maken met mensen, die verdriet kennen;
  - Aandacht hebben voor elkaar: geduld met elkaar, complimentjes geven, etc.

Verwerking

Zie de bijlage op blz. 25.

Psalmen

Ps. 72: 7 Nooddriftigen zal Hij verschonen

Ps. 113: 4 Wie is aan onze God gelijk

Ps. 133: 3 Waar liefde woont, gebiedt de HEER' den zegen

Ps. 146: 5 't Is de HEER', Die 't recht der armen

Liederen

- Neem mijn leven laat het Heer.
- Jezus zegt ons 'schijn met een heldere pracht'.
- Laat mij zijn een instrument
- Ga niet alleen door het leven

Mogelijke andere verhalen:

- Tabitha: Handelingen 9: 36-43
- Arm – rijk: Jacobus 5: 1-6

3 TAAL POST!

DOEL

- De leerlingen leren dat het goed is om post te sturen naar hun sponsorkind(eren)
- De leerlingen maken zelf een tekening of brief voor hun sponsorkind(eren), individueel of in een groepje.
- Schrijven in een andere taal: Engels of Frans

LESDUUR: 60 minuten

BENODIGHEDEN:

- Papier voor brief of kaart
- Voorbeeldzinnen: woordendaad.nl/voor-sponsors/voorbeeldzinnen/
- Verwerking: een brief voor Ethiopië zie blz. 12
- Uitleg sturen post: woordendaad.nl/voor-sponsors/contact-met-mijn-sponsorkind/
- Eventueel de voorbeelden sponsorbriefpapier 'molen' en 'holland elements', zie blz. 27 en 28

Introductie

Start met een gesprekje over post. Krijgen kinderen nog weleens echte post of gaat alles digitaal? Wat vinden ze leuker? (bijvoorbeeld een appje of een echte verjaardagkaart door de bus?). Ontvangen ze weleens post uit het buitenland? Hoe zorgen ze ervoor dat ze die post toch kunnen lezen? (Google translate?) Laat het filmpje van Heleen en Anderson zien: www.youtube.com/watch?v=cNQ2EESp34w&list=PLTqHBmLWxhooTLwd8peFQWDhmaR-KXYrL&index=50

Kern:

Laat de leerlingen werken aan mooie post voor hun sponsorkind. Op blz. 12 is een voorbeeld te zien op welke wijze mooie post gemaakt en verstuurd kan worden. Spreek af of kinderen individueel of in groepjes aan de slag gaan met de post. Gebruiken ze het voorbeeld van blz. 12 of ontwerpen ze zelf briefpapier? Eventueel kunnen ook de voorbeelden van blz. 27 en 28 gebruikt worden.

Wat wordt er verwacht? Hoe lang moet de brief zijn en wordt de brief in het Engels geschreven? Wat moet in ieder geval in de brief staan?

Afsluiting:

Kies ter afsluiting enkele brieven of kaarten uit en laat de leerlingen hun brief of kaart showen of voorlezen. Zorg dat de post in één envelop verzameld wordt en stuur dit op naar:

Woord en Daad, Postbus 560, 4200 AN Gorinchem

(zie: woordendaad.nl/voor-sponsors/contact-met-mijn-sponsorkind) voor het juist versturen van de post).

Een brief voor Ethiopië!

Post is heel belangrijk voor de sponsorkinderen.

Daarom maken we deze keer postpapier dat leeftijdsgenoten in Ethiopië zal aanspreken. Versier de rand zo mooi mogelijk. Vervolgens schrijf je in het Engels(!) een brief. Deze brief mag je sturen naar ons kantoor in Gorinchem. Wij zullen er dan voor zorgen dat jouw brief naar Ethiopië gestuurd wordt!

Dit is het adres:

Stichting Woord en Daad

Postbus 560

4200 AN Gorinchem

Tip:

vind je het moeilijk om een hele brief in het Engels te schrijven? Dan kun je kijken bij de voorbeeldzinnen op onze website.

Die zinnen kun je vinden op :

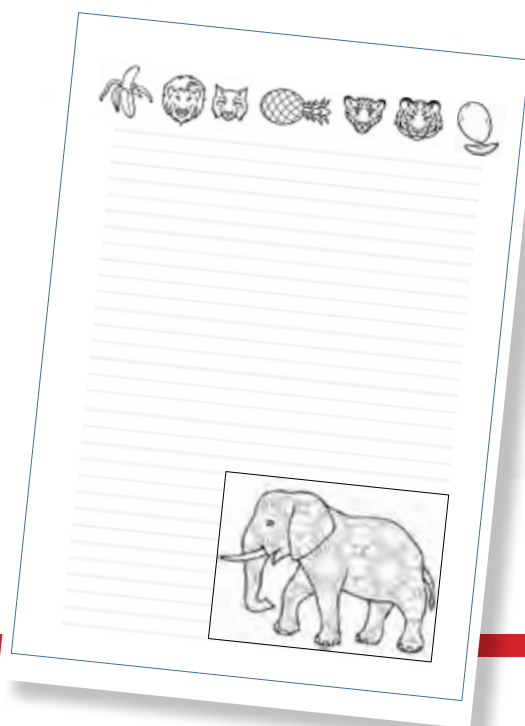
www.woordendaad.nl/voor-sponsors/voorbeeldzinnen/

Idee:

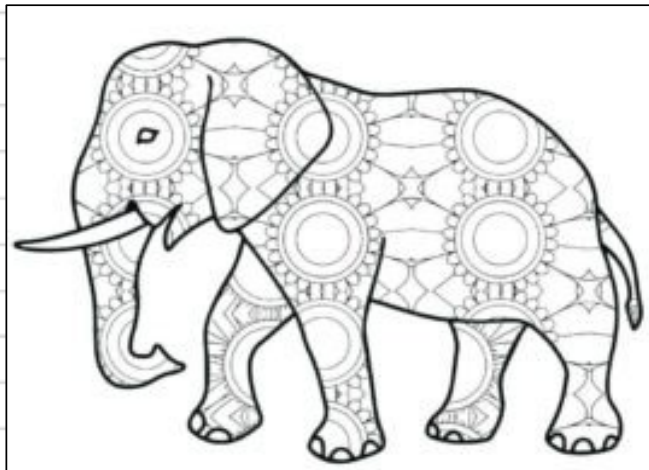
Natuurlijk kun je ook je eigen briefpapier maken. Denk er dan wel aan dat alles in een envelop moet passen!

Succes!

A series of horizontal lines for writing, consisting of 15 lines.

4 MUZIEK CLAP YOUR HANDS

DOEL

- De leerlingen leren dat er in veel landen Engels gesproken wordt. Zo ook in veel landen in Afrika en onze sponsorlanden: Ethiopië, Filipijnen, Nepal, Oeganda en Sierra Leone. Vaak worden er ook nog andere talen en dialecten gesproken.
- De leerlingen leren een Engels kinderliedje.

LESDUUR: 30 minuten

BENODIGHEDEN:

- Filmpje van het liedje op YouTube: www.youtube.com/watch?v=I4WNRvVjiTw&list=PLPQU7TA8xat1Qkla6Blzi4jySODIBDy1W&index=1
(Zoekwoorden: YouTube, If you're happy happy happy)

Introductie:

Vertel de leerlingen dat Engels de taal is die in veel landen gesproken wordt, omdat Engeland in het verleden de kolonisator was in deze landen (korte uitleg kolonisator). Ethiopië is één van de weinige landen in Afrika die geen kolonie zijn geweest in het verleden.

Kern:

Laat het liedje aan de leerlingen horen via YouTube. De vertaling van het lied staat ook op het filmpje afgebeeld.

[www.youtube.com/](https://www.youtube.com/watch?v=I4WNRvVjiTw&list=PLPQU7TA8xat1Qkla6Blzi4jySODIBDy1W&index=1)

[watch?v=I4WNRvVjiTw&list=PLPQU7TA8xat1Qkla6Blzi4jySODIBDy1W&index=1](https://www.youtube.com/watch?v=I4WNRvVjiTw&list=PLPQU7TA8xat1Qkla6Blzi4jySODIBDy1W&index=1)

(Zoekwoorden: YouTube, If you're happy)

Vertel de kinderen wat de vertaling is van het liedje.

If you're happy happy happy clap your hands.

(als je blij bent, klap in je handen)

If you're happy happy happy clap your hands.

If you're happy happy happy clap your hands, clap your hands.

If you're happy happy happy clap your hands.

If you're angry angry angry stomp your feet.

(als je boos bent, stamp met je voeten)

If you're angry angry angry stomp your feet.

If you're angry angry angry stomp your feet, stomp your feet.

If you're angry angry angry stomp your feet.

If you're scared scared scared say, "Oh no!"
If you're scared scared scared say, "Oh no!"
If you're scared scared scared say, "Oh no!" Say, "Oh no!"
If you're scared scared scared say, "Oh no!"

(als je bang bent, zeg: o no!)

If you're sleepy sleepy sleepy take a nap.
If you're sleepy sleepy sleepy take a nap.
If you're sleepy sleepy sleepy take a nap, take a nap.
If you're sleepy sleepy sleepy take a nap.

(als je slaperig bent, doe een dutje)

If you're happy happy happy clap your hands.
If you're happy happy happy clap your hands.
If you're happy happy happy clap your hands, clap your hands.
If you're happy happy happy clap your hands.

(als je blij bent, klap in je handen)

Bron: Super simple songs

Afsluiting:

Sluit eventueel af met het gebruik van een instrument ter ondersteuning van de melodie.

Tip:

Weet u dat we ook een mooi Woord en Daad-kidslied hebben? Leuk ook om de kinderen dit lied aan te leren. Zie voor de tekst en de muziek de bijlage op blz. 26.

5 HANDVAARDIGHEID

1 MARKT

LESDUUR: 30 minuten

BENODIGHEDEN:

- Papier
- Verf en penselen
- Klei
- kleine kartonnen doosjes
- toiletrolletjes
- stof- en wolresten
- crêpepapier
- kurken
- restjes hout, ijsstokjes

De kinderen maken van klei allerlei vruchten, zoals kokosnoten, sinaasappels, bananen en meloenen. Als de klei droog is, wordt alles geverfd. Kleine doosjes worden beschilderd of beplakt met papier. Eventueel kan er vooraf een houtstructuur op de papieren worden afgedrukt. Dit zijn tafels en marktkramen. De poten van deze tafels zijn van kurken gemaakt. Op de tafels kun je ook kleine opgerolde lapjes stof leggen. Versier de markt eventueel met bomen en gebouwen.

Marktbezoekers

Teken poppetjes op toiletrollen en knip deze uit. De kinderen verven de poppetjes en geef ze een gezichtje. Laat alles goed opdrogen. Na het drogen worden de poppetjes aangekleed.

Vouw een vierkant lapje dubbel. Knip in het midden van de vouw een halsopening en een 'ritsoopening' van achteren. De kleding kan nu over de hoofden worden aangetrokken. Door gedeelten van de toiletrol in tact te houden, kun je manden voor fruit maken of trommels of rugzakken voor de baby. De baby kan getekend worden en daarna uitgeknipt. De babyrugzak wordt van stof gemaakt.

2 ZEEPDOOSJE

In Ethiopië krijgen de kinderen één keer per week van de juf het eigen zeepdoosje. Je mag dan op school onder de douche. Bijzonder hè?

LESDUUR: 40 minuten

BENODIGHEDEN:

- papier
- potloden, of verf en penselen
- schaar
- lijm

Wij maken ook ons eigen Ethiopische zeepdoosje.

Kijk maar op de foto's hoe het eruit gaat zien! Natuurlijk kun je er zelf een zeepje in bewaren, maar misschien vind je het veel leuker om er iets anders in te stoppen. Dat kan ook!

Hoe doe je het?

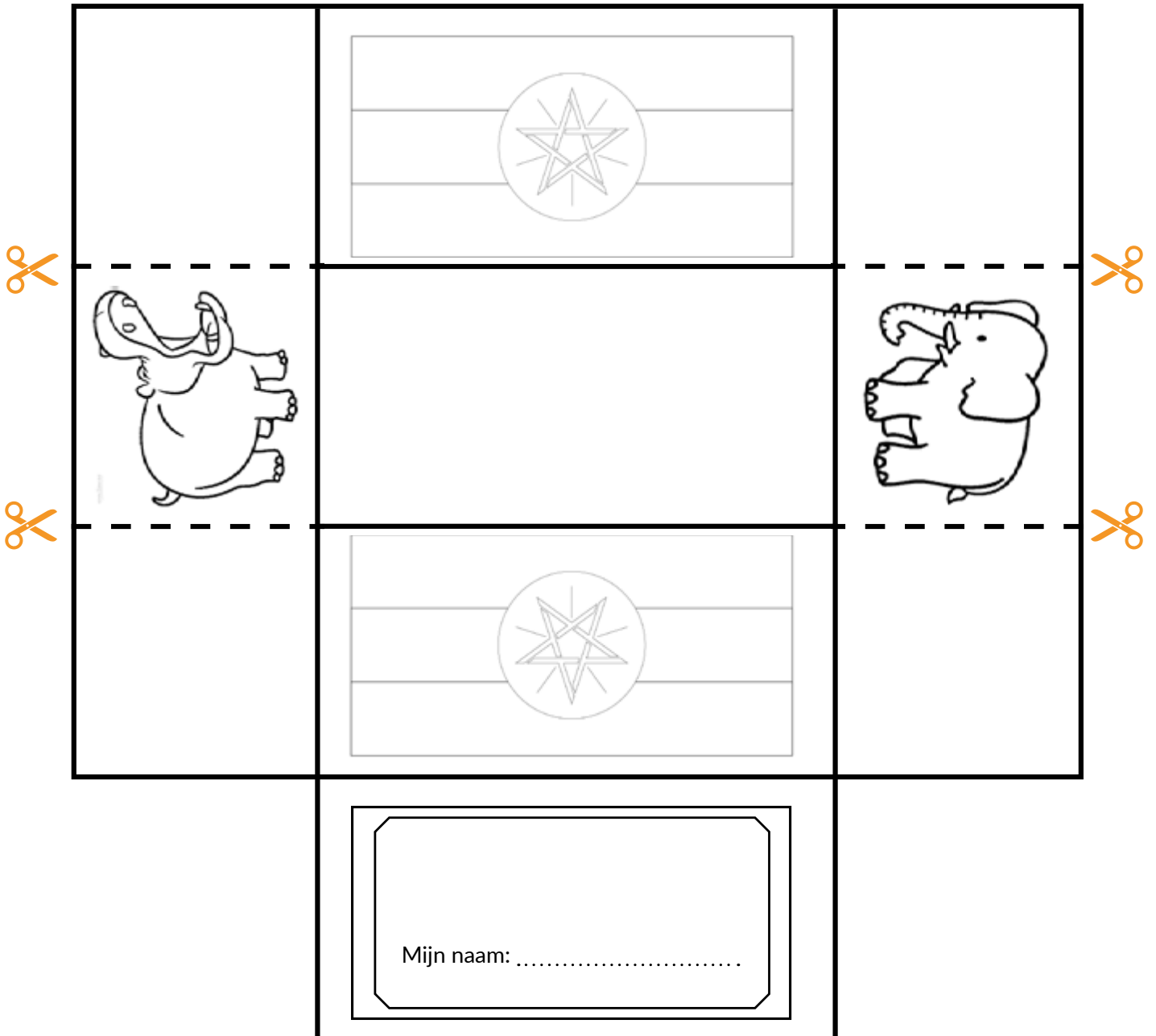
1. Print het werkblad
2. Kleur de vlag zoals je hier boven ziet,
3. Kleur de dieren en versier met gras, water, enz. en schrijf je naam,
4. Knip langs de buitenlijn en op de aangegeven kniplijntjes (één stukje inknippen)
5. Vouw op de lijnen en vouw het doosje in elkaar!

Veel plezier!

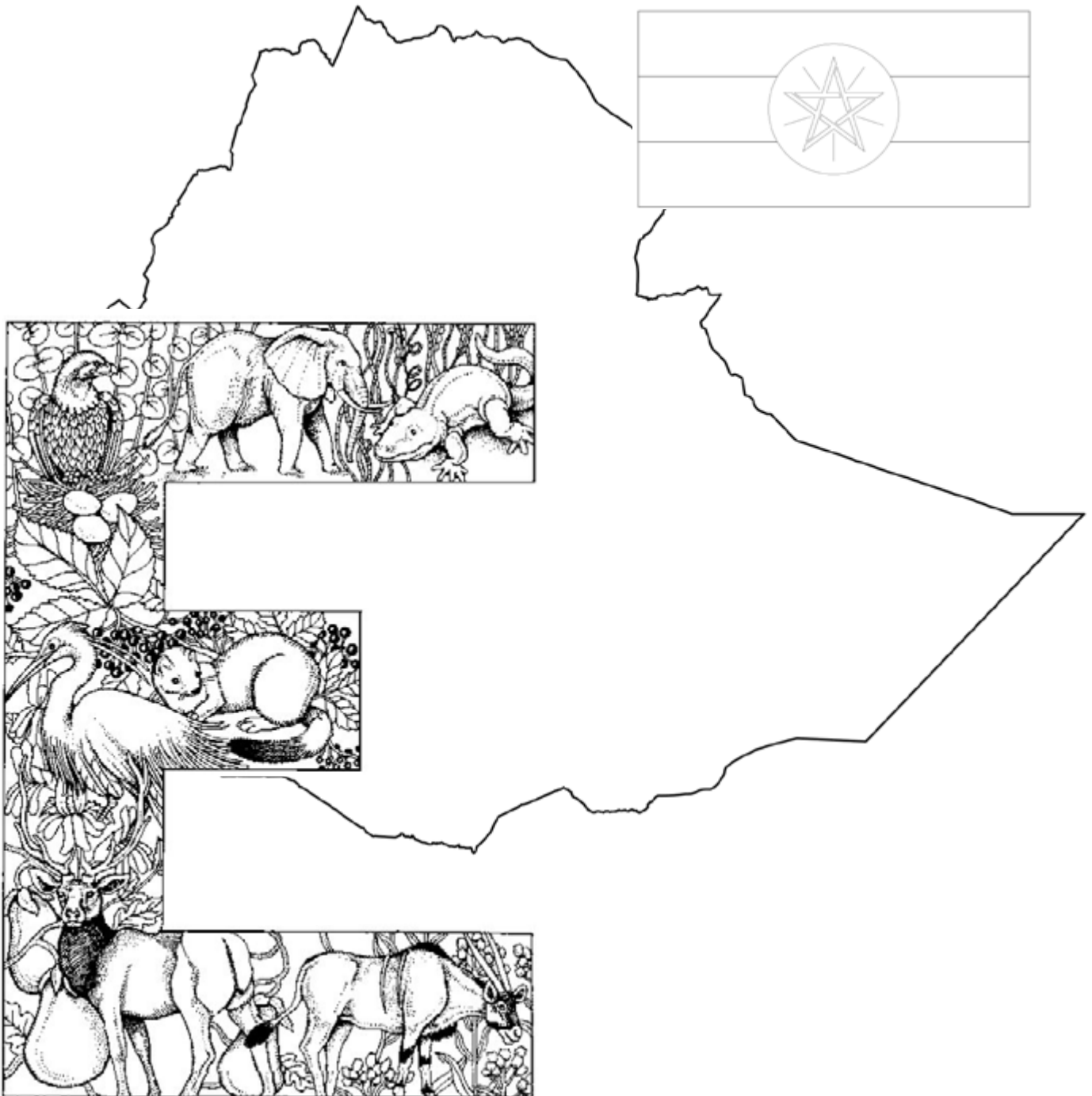
TIP

Je kunt dit doosje ook gebruiken om geld op te halen voor kinderen in Ethiopië, of bijvoorbeeld voor jullie sponsorkind(eren). Maak dan een gleufje bij je naam in het deksel, zodat je een spaardoosje hebt.

3 MAAK JE EIGEN ETHIOPIE SCHILDERIJ!

Deze kleurplaat kan een prachtig schilderij worden. Kleur de details zo mooi mogelijk in. Misschien kun je de naam Ethiopië zelf in mooie letters afmaken? Kijk goed naar de vlag en kleur deze exact na!

6 SPORT EN SPEL SPEEL MEE MET ETHIOPIË

1

BAKA

Wat heb je nodig?

- Een paar emmers water
- Bekertjes of bakjes
- Tamboerijn of trommel, fluit, tak en oud fietswiel o.i.d.

Vorbereiding:

Zorg dat de spelers een bakje/bekertje water helemaal gevuld met water met twee handen vast hebben.

Spreek een huppel-, een ren- en een marcheersignaal af. (Bijvoorbeeld: sla een huppelritme op de tamboerijn, een fluitsignaal dat rennen betekent of tik met een tak op een oud fietswiel om te laten marcheren).

Het spel:

- Op het moment dat er 'BAKA' geroepen wordt (Ethiopisch voor stop) moeten de kinderen stokstijf stilstaan.
- Na een aantal minuten reageren op de 4 genoemde signalen wordt er gekeken wie er het meeste water in zijn/haar bakje/bekertje heeft. Dat is de winnaar van het spel.
- Vul de bekers opnieuw en speel het nog een keer, maar houd nu de beker met één hand vast.

2

KNIKKEREN

Wat heb je nodig?

knikkers
een bord (of meerdere) met twee poortjes
pen en papier voor puntentelling
krijt of lint voor opstellijn.

Vorbereiding:

Maak een bord met twee poorten/vakken van hout of stevig karton: een poort voor Addis Abeba en een voor Dessie. De poort voor Dessie is kleiner dan voor Addis Abeba.

Het spel:

Ethiopiërs houden van knikkeren. Wij knikkeren naar Addis Abeba en Dessie.
De knikkers in het Dessie vak tellen dubbel.

- Stel de spelers op in twee groepen.
- Nummer één uit elke groep rolt de knikker, het liefst naar Dessie
- Nummer 2 uit de rij haalt de knikker op en geeft de knikker aan nummer 3.
- Nummer 3 rolt en nummer 4 haalt de knikker op.
- Na een x aantal minuten worden de punten van beide groepen berekend.
- De groep met de meeste punten heeft gewonnen!

3

OP LEEUWENJACHT

Wat heb je nodig?

Leeuwenstaarten (lintjes)
Stopwatch
Papier en pen om scores te noteren

Vorbereiding:

Maak groepjes van oppassers. Spreek af wat het speelveld is, of markeer het. Elke speler heeft een 'staart' op de rug in de taille hangen.

Het spel:

De leeuwen in het nationaal park moeten geteld worden. De oppassers hebben het heel druk!

- Drie of vier (afhankelijk van de grootte van de groep) van de spelers zijn oppassers en moeten proberen staarten te pakken.
- Na 30 seconden wordt genoteerd hoeveel leeuwen er door de drie oppassers zijn 'geteld'.
- Het spel start opnieuw met nieuwe oppassers.
- Welk team oppassers telt de meeste leeuwen?

EXTRA LESIDEEËN

1

Kidsmomentje Ethiopië

Nog meer horen en zien van Ethiopië? Kijk met de leerlingen naar het kidskwartiertje waarin we van alles laten zien en horen over het land.

<https://www.youtube.com/watch?v=VgdwvHW1USQ> of
www.woordendaad.nl/voor-scholen/kidsmomentje/

2

Recepten Ethiopië

INJERA

injera is het eten voor veel mensen in Ethiopië. Het wordt als soort onderlegger gebruikt voor groenten en vleescurry's. Je kunt het makkelijk maken, het lijkt op pannenkoeken bakken, al moet het wel eerst drie dagen gisten. Een simpel recept vind je hier:

bewustleven.nl/teff-recept-injera-recept/

FRUIT

Continu verkrijgbaar zijn ananas, mango's, sinaasappelen, bananen, papaja's en avocado's. Deel deze vruchten in stukjes (of op een stokje) uit aan de leerlingen

POPCORN

Koffie drinken is in Ethiopië een heel ritueel, er wordt veel tijd gemaakt om het met de hand te zetten. In plaats van ons koekje bij de koffie, krijg je in Ethiopië popcorn geserveerd, in een grote rieten mand.

Eten is in Ethiopië echt een gezamenlijke bezigheid, dus direct na het handen wassen, eten jij en je tafelgenoten van de injera. Je gebruikt hierbij alleen je rechterhand (en dus geen bestek) en je reikt niet ver om je eten te pakken. Je scheurt een stuk van de injera af en pakt hiermee gelijk een beetje saus of curry mee. Wanneer iemand je erg lief vindt, krijg je een hapje aangeboden, een gurscha.

De bedoeling is dan dat je het aanneemt zonder met je mond, lippen en tanden de hand van de ander te raken. Ethiopiërs moedigen elkaar altijd aan om meer te eten en later volgt regelmatig een strijd om wie de eer heeft de rekening te betalen. Als iemand jou uitnodigt, is het gebruikelijk dat hij betaalt en andersom. Eet je bij mensen thuis dan krijg je doorgaans voldoende geserveerd, maar probeer hoe dan ook niet alles op te eten, omdat de vrouw des huizes, kinderen en werkster pas na jou eten.

3

MAAK JE EIGEN WATERZUIVERINGSBEDRIJF!

De mensen in Ethiopië helpen met schoon drinkwater, dat is wat wij heel graag willen bij Woord en Daad. Op de website droppiewater.nl vonden wij een hele mooie waterzuiveringsproef. Ga er maar eens mee aan de slag!

Hoe ga je te werk?

1. Ga naar de genoemde website of print de proef hieronder uit.
2. Zoek alle materialen op én
3. Zuiver het water!

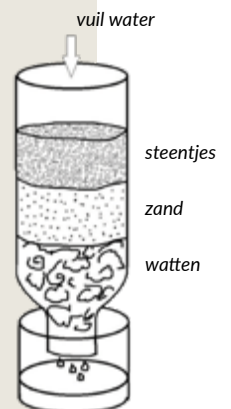
We hopen dat je daardoor nog meer beseft hoe bijzonder het is dat wij schoon drinkwater hebben: wees zuinig met water!

Wat heb je nodig?

- 1 lege plastic frisdrankfles
- halve liter water
- 1 emmer, afwasbak of beslagkom
- 1 scherp mesje
- flinke pluk watten
- beetje wit zand
- beetje grind of steentjes
- beetje aarde uit de tuin
- beetje melk
- beetje sinaasappelsap
- plak ontbijtkoek

Dit ga je doen:

1. *Let op, doe voorzichtig!* Snij de plastic frisdrankfles op ongeveer 1/3 vanaf de onderkant open. Bewaar de onderkant: dit wordt de opvangbak.
2. Zet de bovenkant van de in tweeën gesneden fles op z'n kop in de onderkant, zoals je op de tekening ziet.
3. Doe nu eerst de watten in de fles. Zorg ervoor dat de watten netjes aansluiten aan de rand, zodat er geen water langs kan lopen.
4. Doe daarna het witte zand in de fles. Ook dit moet weer goed aansluiten.
5. Doe als laatste het grind of de steentjes in de fles. De mini- rioolwater- zuivering is klaar.
6. Nu gaan we water vies maken. Doe een halve liter water in de emmer of bak. Doe hier wat aarde, melk, sinaasappelsap en ontbijtkoek doorheen. Dit is het vieze 'riool' water.
7. Giet voorzichtig een beetje van het vuile water in de fles. Als alles goed gaat, komt er aan de onderkant schoon water uit!

De steentjes, het zand en de watten zijn van steeds fijner materiaal. Het werkt als een filter in de fles, waar de vieze deeltjes in blijven hangen. Zo wordt de viezigheid eruit gehaald.

Tip:

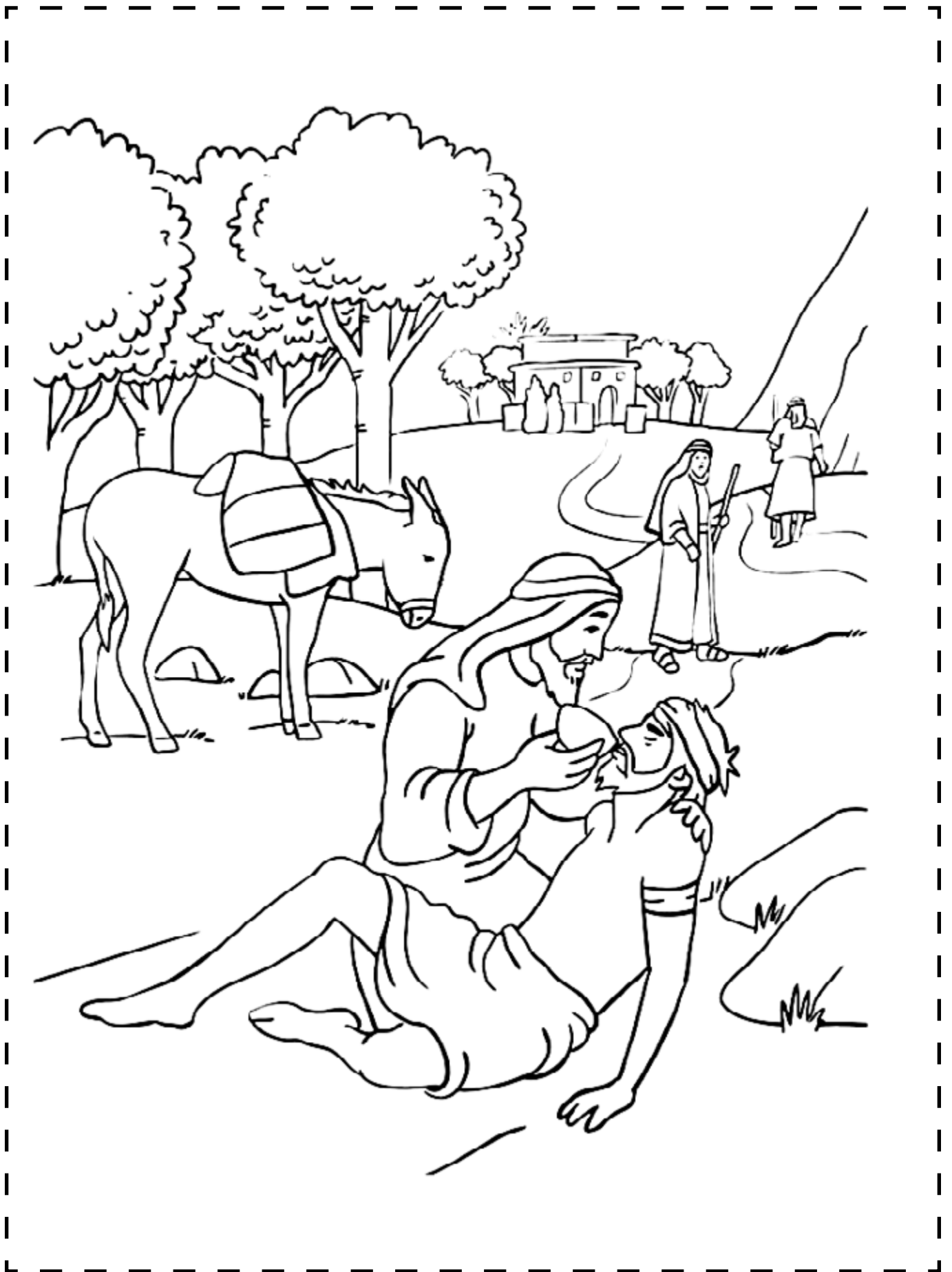
Verkoop je schone drinkwater en besteed de opbrengst voor Water in Ethiopië!

BIJLAGEN

KLEURPLAAT BARMHARTIGE SAMARITAAN	25
LIED DELEN, DELEN, DELEN	26
BRIEFPAPIER	27
KLEURPLAAT ETHIOPIE	29
POWERPOINT OVERZICHT	30

Delen, delen, delen!

Kidslied 'Woord & Daad'

Tekst & Muziek: Marieke Booy, Martine van den Hazel en Willemijn de Weerd

C F C

De - len, de - len, de - len, de - len maakt je rijk.

C G G7 F C

Ge-ven, ge-ven, ge-ven, ge - ven dat is fijn. Wij zijn de kids van

F C F G C

Woord en Daad en wil-len er voor een an - der zijn en

F G7 C C

wil - len er voor een an - der zijn! *Fine*

1. Ik ken een land hier
2. Ik ga nu heel snel
3. Ik bid tot U, o

G F C

ver van-daan, waar kind - ren niet naar school toe gaan. Ze
aan de slag en doe veel klus - jes met een lach. Voor
God en Heere, wilt U ons hel - pen keer op keer? om te

F C Dm C

heb - ben wei - nig e - ten en le - ven soms op straat.
pa - pa au - to was - sen, met oma bak ik taart en
de - len en te ge - ven, aan de men - sen daar, wij

F G

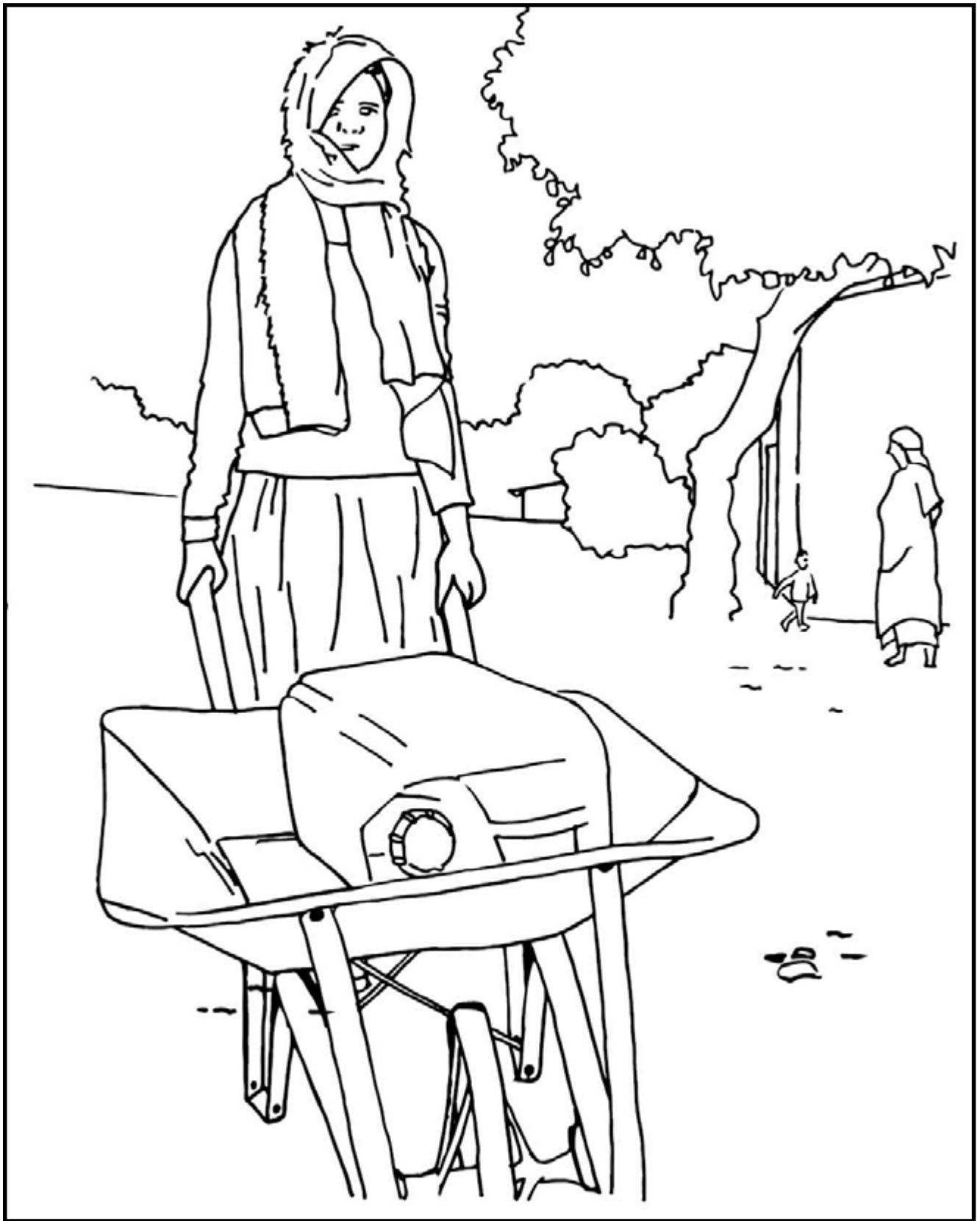

Wij kun - nen ze hel - pen, zo - dat het be - ter gaat...
het ver - dien - de ge - ld; dat gaat naar Woord & Daad!
vra - gen om Uw ze - gen en bid - den voor el - kaar.

Holland

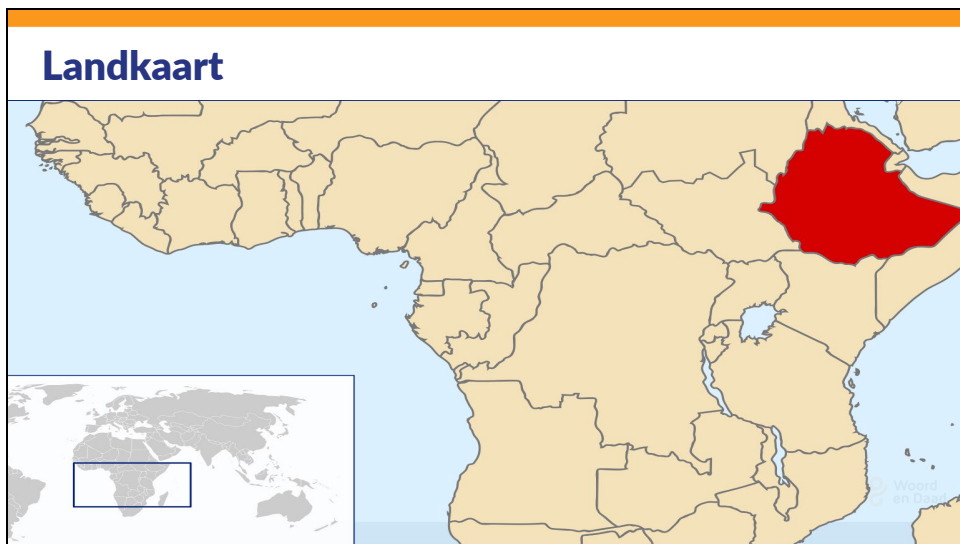

Dia 1

Dia 2

Ethiopië ligt in Oost-Afrika.

Dia 3

Betekenis vlag Ethiopië: Groen staat voor de rijkdom en de vruchtbaarheid van het land, maar ook voor hoop. De gele kleur staat voor religieuze vrijheid en vrede, rood staat voor de offers die de hun ouders en grootouders hebben gemaakt in verdediging van Ethiopië. Het volkslied van Ethiopië heet: Whedefit Gesgeshi Woude Henate Ethiopia, 'Marcheer voorwaarts, lieve moeder Ethiopië!'

Dia 4

Godsdienst

Christen

- Ethiopisch-orthodox 40,5%
- Protestantisme 19,6%
- Katholicisme 0,8%

Islam 35,4%

Animisme 3,1%

Woord en Daad

De Ethiopisch-orthodoxe kerk vind je veel in Ethiopië. Het is een religie met beelden, priesters en veel rituelen. Aanhangers zijn vaak te herkennen aan een ketting met een houten kruis. In Nederland zijn ook een aantal Ethiopisch-orthodoxe kerken te vinden.

Dia 5

Het landschap is afwisselend in Ethiopië. Rond de hoofdstad Addis Abeba is een vruchtbare vlakte. Meer naar het noorden vind je juist meer bergen. In het zuiden is het een droger klimaat.

Dia 6

In de steden kan het enorm druk zijn en is er veel verkeer dat chaotisch rijdt. Er rijden tuk tuks rond die vaak gebruikt worden als taxi. Ook busjes worden vaak ingezet als taxi (blauw wit geverfd). Als zo'n busje vol is, wordt de deur open gezet, waardoor er meer passagiers mee kunnen.

Dia 7

Je ziet veel straatverkopers in Ethiopië, soms kinderen die dat na schooltijd of onder schooltijd doen.

Dia 8

Langs de doorgaande weg wordt veel groente en fruit verkocht.

Dia 9

Er is in het verleden meerdere keren hongersnood geweest in Ethiopië. Door tegenvallende oogsten, weinig regen zijn mensen die afhankelijk zijn van de landbouw heel kwetsbaar.

Dia 10

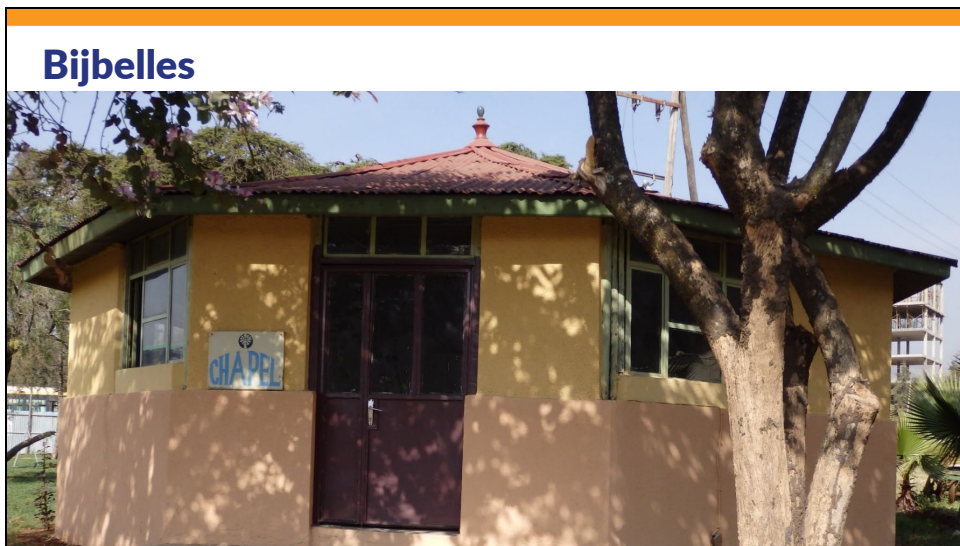
Woord en Daad ondersteunt verschillende scholen in verschillende delen in Ethiopië. In Ethiopië wordt elke schooldag gestart met het hijsen van de vlag, het zingen van het volkslied. Daarna wordt er op de scholen van partners van Woord en Daad een Bijbelverhaal of Bijbelvers gelezen of verteld en daarna marcheren alle leerlingen naar hun eigen lokaal.

Dia 11

Alle leerkrachten dragen witte jassen. Voor iedere rij staat een leerling uit de klas die checkt of iedereen wel netjes in de rij staat.

Dia 12

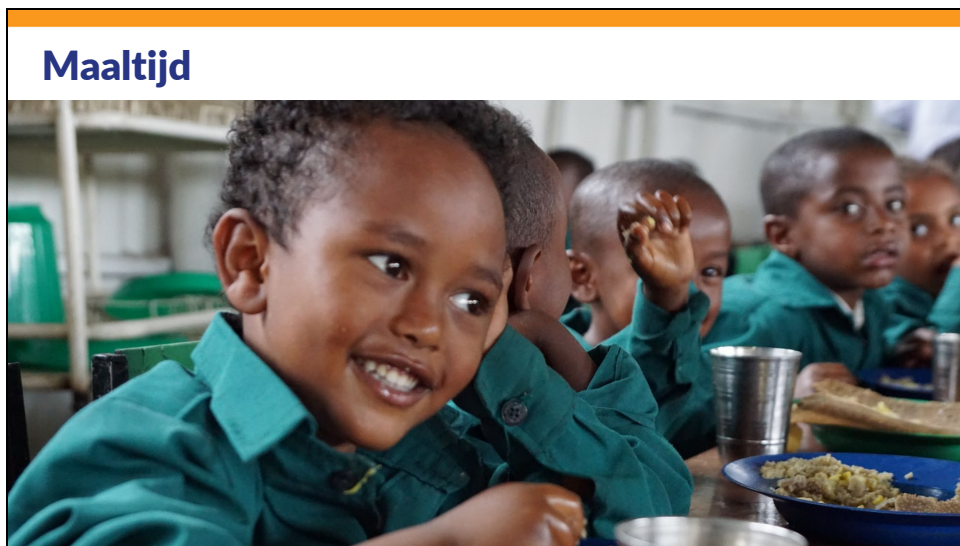
Ook een belangrijk onderdeel is de Bijbelles. De sponsorkinderen leren Bijbelverhalen, een Bijbeltekst en christelijke liederen.

Dia 13

Als er medische problemen zijn, is er een zuster aanwezig. Ook als er een pleister geplakt moet worden na een val op het schoolplein.

Dia 14

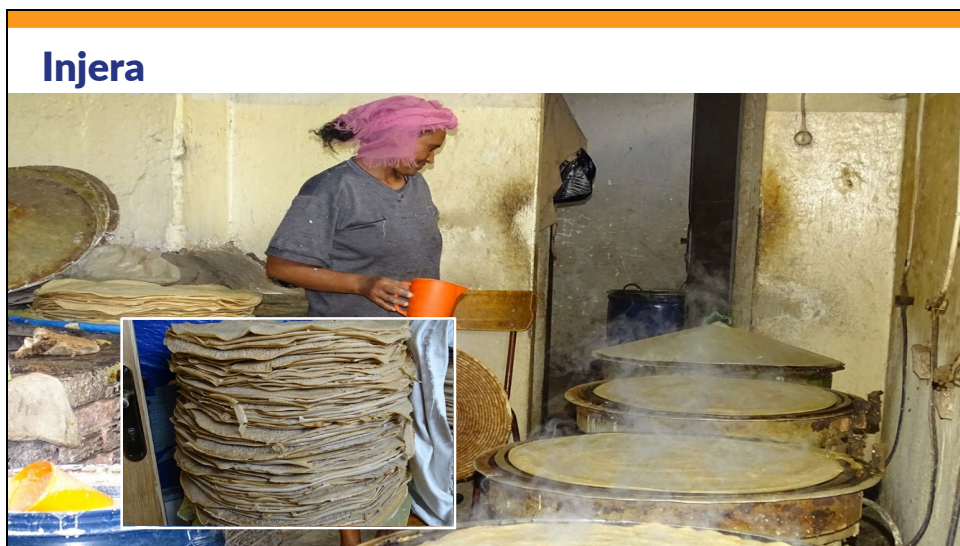
Kinderen krijgen een gezonde lunch. Kleuters eten maar 1/4^e van een injera, anders krijgen ze het nooit op! Een hele injera is echt heel groot. Deze maaltijd is voor de kinderen vaak de enige goede en gezonde maaltijd van de dag.

Dia 15

Leerlingen worden overal ingeschakeld om mee te helpen, bijvoorbeeld bij het klaarmaken voor de lunch. Deze jongens zorgen ervoor dat alle leerlingen lekker fris water kunnen pakken bij hun maaltijd.

Dia 16

Deze schoolkok maakt iedere dag stapels injera's. Dit zijn de traditionele 'pannenkoeken' uit Ethiopië. Ze worden gemaakt van teffmeel, heel gezond meel dat tegenwoordig ook in Nederland te koop is. Het deeg moet een aantal dagen gisten voor je het kan bakken, dus het smaakt best een beetje zuur. Op de injera eten mensen vlees of vis met een sausje van groenten en kruiden. Op de scholen is het vaak zonder vlees of vis omdat dit erg duur is, zeker voor zoveel kinderen.

Dia 17

De leerlingen gaan één keer per week onder de douche. Iedere leerling heeft zijn eigen zeepje in het mandje van de klas. Je krijgt een paar minuten om je af te spoelen met een bakje koud water uit een grote waterton en daarna is de volgende leerling alweer aan de beurt.

Dia 18

Heel belangrijk: bij iedere school die ondersteund wordt vanuit Woord en Daad komt een goed watersysteem, zoals hier een watertank met kraantjes. Zo voorkom je dat veel kinderen ziek worden door slecht drinkwater en daardoor niet naar school kunnen.

Dia 19

Wat ontvangen sponsorkinderen?

- Christelijk onderwijs
- Een gezonde maaltijd
- Medische zorg
- Kleding (schooluniform)

Dia 20

BID JE MEE VOOR ETHIOPIË?

